

University Centre for Cardiology
Department of Family Medicine
Medical University of Gdansk
Head of chair: professor Janusz Siebert, MD, PhD

**Recenzja rozprawy doktorskiej lekarza Marty Kurczewskiej-Michalak
pt.: Identyfikacja zjawiska politerapii oraz najczęstszych interakcji lekowych
u chorych poddawanych farmakologicznemu leczeniu
przeciwnowotworowemu.**

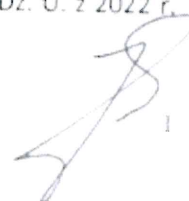
Rozprawa doktorska w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne została wykonana w Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Promotorem rozprawy jest profesor dr hab. n. med. Przemysław Kardas,
promotorem pomocniczym - dr n. med. Paweł Lewek.

Podstawa opracowania:

Decyzja Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Pismo Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z 12 czerwca 2023 roku o wyznaczeniu na Recenzenta sygnowane przez prof. dr hab. n. med. Monikę Łukomską-Szymańską.

Opracowano poniżej przedstawioną recenzję na podstawie dostarczonej monografii. /zgodnie z art. 221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz.574)/.

Nowotwory są drugą co do częstości przyczyną zgonów na świecie i w Polsce. Pojawiają się liczne nowe metody terapii. Stosowane są u pacjentów w różnym wieku. Jednak osoby po 65 roku życia mają dodatkowo /statystycznie/ rozpoznane dwie lub trzy jednostki chorobowe. Taka sytuacja powoduje konieczność doboru terapii uwzględniając leczenie chorób towarzyszących.

Interakcje lekowe w wyniku polipragmazji mogą negatywnie wpływać na stan kliniczny pacjentów. Unikanie takiego negatywnego zjawiska ma istotne znaczenie w praktyce lekarskiej. Doktorantka podjęła się ambitnego zadania opisanego w grupie chorych leczonych z powodu nowotworów. Zagadnienie badawcze jest nadal aktualnym problemem naukowym i ma istotne znaczenie w praktyce medycznej. Być może zastosowanie elementów sztucznej inteligencji ułatwi rozwiązanie powyższego zadania w praktyce dnia codziennego.

Praca liczy 157 stron maszynopisu. Zawiera 50 złożonych tabel, 16 wykresów i rycin oraz wzór zastosowanej ankiety. Układ pracy jest prawidłowy. Autorka kolejno przedstawia: wstęp, cel i założenia pracy, materiał i metody, wyniki, dyskusję i wnioski. Zamieszcza streszczenia w języku polskim i angielskim oraz 114 pozycji piśmiennictwa. Praca napisana jest poprawnie językowo. Czytanie pracy ułatwia zamieszczony wykaz stosowanych skrótów.

Wstęp zawiera opracowanie starzenia się społeczeństwa, wielochorobowości, zespołu kruchości, politerapii i polipragmazji. Warto przybliżyć te opracowanie w postaci pracy poglądowej szerokiemu gronu lekarzy. Wybrane z pośród nich wskaźniki stanowią narzędzia badawcze stosowane w rozprawie. Ze wstępu wypływają hipotezy badawcze i cele pracy.

Główne cele badania sformułowane są prawidłowo i obejmowały:

1. Identyfikację częstości zjawiska politerapii wśród pacjentów leczonych farmakologicznie przeciwnowotworowo,
2. Identyfikację najczęstszych interakcji lekowych występujących w tej grupie chorych.

2

3. Zidentyfikowanie leków przeciwwskazanych lub niekorzystnych u pacjentów powyżej 65 roku życia w oparciu o kryteria Beers'a oraz STOPP/START.

Badanie zostało przeprowadzone wśród chorych leczonych w Klinice Chemioterapii Nowotworów z Pododdziałem Chemioterapii Jednego Dnia Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi. Uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi nr RNN/146/19/KE z dnia 12.03.2019 roku.

Autorski kwestionariusz zastosowano do gromadzenia danych pacjentów oraz prowadzonego leczenia farmakologicznego. Na tej podstawie zbudowano bazę danych. Przeprowadzono analizę zachodzących interakcji międzylekowych. Zastosowano w analizie kryteria Beers'a oraz kryteria STOPP/START. Program komputerowy Lexicomp interact oraz bazę Medscape użyto do identyfikacji interakcji międzylekowych. Wykryte interakcje zostały przeanalizowane pod kątem istotności klinicznej oraz możliwych następstw.

Badaniem objęto 157 osób /66 % kobiet/ w wieku 66,4+/- 9,3 lat. Wszyscy pacjenci mieli rozpoznaną narządową chorobę nowotworową, w tym złośliwe nowotwory przewodu pokarmowego (36,3%), narządów rodnych (21,7%) lub piersi (15,3%).

Częstość wielochorobowości w całej badanej grupie wyniosła 52,2%, w tym 65,0% u chorych powyżej 65 lat.

Politerapię obserwowano u 57 % osób powyżej 65 r z. Stwierdzono istotną statystycznie zależność pomiędzy wiekiem badanych, a liczbą przyjmowanych leków z powodu chorób przewlekłych.

Nie zaobserwowano natomiast korelacji pomiędzy typem nowotworu a liczbą chorób przewlekłych.

Wykryto łącznie 300 interakcji międzylekowych. Najczęściej występujące interakcje były związane z lekami hipotensyjnymi, przeciwzakrzepowymi, niesteroidowymi lekami przeciwzapalnymi i diuretykami. Częstość stosowania potencjalnie niewłaściwych leków u pacjentów powyżej 65 lat wynosiła 43,0%.

Rozprawę zamykają szeroko opracowane wnioski dające odpowiedź na cele pracy.

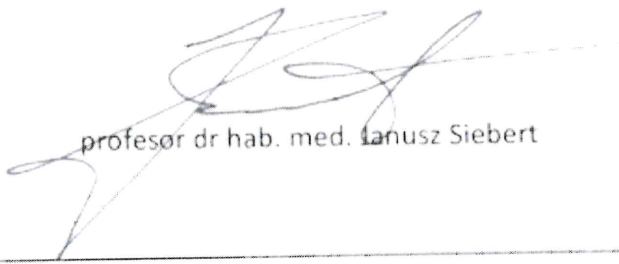
3

Należy podkreślić, że Autorka potwierdziła występowanie politerapii i wielochorobowości u pacjentów onkologicznych. Wykazała obecność licznych interakcji między lekami w badanej grupie pacjentów.

Reasumując uważam, że zakres zaplanowanych i wykonanych badań, zastosowanie nowoczesnych technik badawczych, umiejętność wykorzystania piśmiennictwa i wyciągania wniosków upoważnia mnie do stwierdzenia, że rozprawa doktorska **lekarza Marty Kurczewskiej-Michalak spełnia** wymogi do uzyskania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne /zgodnie z art. 221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz.574)/.

Mam przyjemność wystąpić do Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z wnioskiem o dopuszczenie **lekarza Martę Kurczewską-Michalak** do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Gdańsk, czerwiec 2023 roku

profesor dr hab. med. **Janusz Siebert**

80-211 Gdansk, str.Dębinki 2,Poland, Tel: +48 58 3491575, Fax: +48 58 3491576